I. SOSYAL PSİKOLOJİ KONGRESİ

17-18-19 Kasım 2016

Tam Metin Bildiri Kitabı

ISBN: 978-605-66074-5-5

Başkent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü, Ankara

I. Sosyal Psikoloji Kongresi
Bildiri Kitabı

Editörler:
Prof. Dr. Doğan Kökdemir
Yrd. Doç. Dr. Zuhal Yeniçeri

Dizgi ve Kapak Tasarım:
Yrd. Doç. Dr. Zuhal Yeniçeri

psksosyal.net
/psksosyal
@psksosyal

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

Ankara, Ağustos 2017

Kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a ait olup Editörler, Kongre Düzenleme Kurulu ve Kongre Danışma Kurulu'nun görüşlerini yansıtmaz.

I. Sosyal Psikoloji Kongresi Tam Metin Bildirileri
http://psksosyal.net/

Copyright©2016-2017, Başkent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Ankara, psk@baskent.edu.tr

ISBN: 978-605-66074-5-5

İlk elektronik basım: Ağustos, 2017

Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Doğan Kökdemir (Başkent Üniversitesi)

Kongre Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Cem Şafak Çukur (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Diane Sunar (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nebi Sümer (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Aslı Göncü (Çankaya Üniversitesi)

Doç. Dr. Ayda Büyükşahin (Ankara Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Zuhal Yeniçeri (Başkent Üniversitesi)

Dr. Ahmet Çoymak (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Bilge Yalçındağ (Atılım Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Leman Korkmaz (Başkent Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Zeynep Başgöze (Başkent Üniversitesi)

Arş. Gör. Bahar Bahtiyar (Başkent Üniversitesi)

Arş. Gör. Sezin Aydoğ Gürkan (Başkent Üniversitesi)

Akademik Danışma Kurulu

Prof. Dr. Orhan Aydın (Ufuk Üniversitesi)

Prof. Dr. Melek Göregenli (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Cem Şafak Çukur (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Adnan Erkuş (Mersin Üniversitesi)

Prof. Dr. Hacer Harlak (Adnan Menderes Üniversitesi)

Prof. Dr. Doğan Kökdemir (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Nihal Mamatoğlu (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Prof. Dr. Diane Sunar (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nebi Sümer (ODTÜ)

Prof. Dr. Yeşim Yasak (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Ünsal Yetim (Mersin Üniversitesi)

Doç. Dr. Arzu Araz (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Ayda Büyükşahin (Ankara Üniversitesi)

Doç. Dr. Aslı Göncü (Çankaya Üniversitesi)

Doç. Dr. Derya Güngör (Yaşar Üniversitesi)

Doç. Dr. Derya Hasta (Ankara Üniversitesi)

Doç. Dr. Zahide Karakitapoğlu Aygün (Bilkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Türker Özkan (ODTÜ)

Doç. Dr. İbrahim Şenay (İstanbul Şehir Üniversitesi)

Doç. Dr. Ebru Taysi (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Doç. Dr. İbrahim Mert Teközel (Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Leman Pınar Tosun (Uludağ Üniversitesi)

Doç. Dr. Okan Cem Çırakoğlu (Başkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Yasemin Abayhan (Hacettepe Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Serap Akfırat (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. İnci Boyacıoğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Işıl Çoklar (İzmir Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Burak Doğruyol (Bahçeşehir Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Harma (İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Müjde Koca-Atabey

Yrd. Doç. Dr. Aslıhan Örs Gevrekci (Başkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Ayça Özen (TOBB ETÜ)

Yrd. Doç. Dr. Nilay Pekel Uludağlı (Başkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. İrem Uz (TOBB ETÜ)

Yrd. Doç. Dr. Zuhal Yeniçeri (Başkent Üniversitesi)

Dr. Leman Korkmaz (Başkent Üniversitesi)

Dr. Zeynep Başgöze (Başkent Üniversitesi)

Dr. Ahmet Çoymak (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Dr. Bilge Yalçındağ (Atılım Üniversitesi)

Kongre Sekreteryası

Prof. Dr. Doğan Kökdemir (Başkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Zuhal Yeniçeri (Başkent Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Zeynep Başgöze (Başkent Üniversitesi)

Arş. Gör. Bahar Bahtiyar Saygan (Başkent Üniversitesi)

A. Esin Ağaoğlu (Başkent Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER
(SÖZEL BİLDİRİLER)

Sosyal Psikoloji = Psikoloji 1
| Prof. Dr. Doğan Kökdemir

Sosyal Bilimler Atıf Endeksi (SSCI) Kapsamında Taranan Sosyal Psikoloji Dergilerindeki Türkiye Adresli Yayınların İncelenmesi 6
| Kürşad Demirutku, Bilge Yalçındağ

10 Yıl Önce 10 Yıl Sonra: Terörizm ve Terörist Algısı 21
| Zuhal Yeniçeri

Milli Kimliğin Anlamı Nedir? Özcü ya da Sivil Milli Kimlik İçeriğinin Psikolojik İnşası 30
| Ahmet Çoymak, Emma O'Dwyer

Sosyal Kimlik Yaklaşımının Bilim Felsefesi: Pozitivizm, İnşacılık ya da Eleştirel Gerçekçilik 44
| Serap Arslan Akfırat

Genç Kadınların Kolektif Eylem Yönelimini Etkileyen Faktörler 57
| Kübra Özkan, M. Ersin Kuşdil

Gezi Parkı Eylemleri İyi ve Güzel miydi, Kötü ve Çirkin mi? Kime Göre, Neye Göre? 70
| Ahmet Demirdağ, Derya Hasta

Kolektif Eylemler, Liderlik ve Sosyal Medya: Gezi Parkı Örneği 84
| Mete Sefa Uysal, Serap Arslan Akfırat

Günümüz Türkiye'sinde Cinsiyet Kalıpyargıları: Kadın Kimdir? Erkek Kimdir? 98
| Nuray Sakallı-Uğurlu, Beril Türkoğlu

Ebeveyn Eğitim Seviyesinin ve Mesleki Statüsünün Bireylerin Çelişkili Duygulu Cinsiyetçilik ve Genel Muhafazakârlığıyla İlişkisi 109
| Abdulkadir Kuzlak, Burcu Çuvaş, Nuray Sakallı-Uğurlu

Cinsiyet Rolü Yönelimleri ve Çevresel Uyaran Hassasiyeti Özellikleri Arasındaki İlişki 116
| Gülbin Şengül-İnal, Nebi Sümer

Bir Sistem Olarak Türkiye'de Afet Risk Yönetimi: Sistemi Meşrulaştırma Bakış Açısı 127
| Canay Doğulu, Nuray Sakallı-Uğurlu

Namus ve Namus Temelli Şiddeti Anlama: Sistemi Meşrulaştırma Kuramı 135
| Gülçin Akbaş, Suzan Ceylan, Canay Doğulu, Nuray Sakallı-Uğurlu

Ahlaki Uzaklaşma ve Empatinin Kadına Yönelik Erkek Şiddetine Dair Tutumlara Etkileri 146
| Meral Gezici Yalçın, Ahmet Yasin Şenyurt, Bedirhan Gültepe, Hamit Coşkun

Başarılarımın Sahibi Ben Değilim: Sosyal Kimlik, Sosyal Baskınlık ve Sistemi Meşrulaştırma Kuramları Perspektifinden Sahtekâr Fenomeni 158
| Gamze Özdemir, M. Ersin Kuşdil

Sözel Sosyal İpuçlarının Göz Takibi Davranışına Grup İçerisindeki Etkisinin İncelenmesi 173
| Nazlı Altın, Megan Freeth, Danielle Matthews

Gruplar Arası İlişkiler için Kritik Bir Değişkenin Bireysel Yordayıcıları: Kolektif Narsisizm ve Bölme Savunma Mekanizması 187
| Ezgi Sakman, Sinan Alper

Dış-Gruplara Olumlu Yaklaşımın Ortaya Çıkma Koşulları 197
| Çağdan Erdoğan

Başörtülü ve Başörtüsüz Öğrencilerde Dış Grup Tarafgirliği Fenomeni: Açık ve Örtük Tutumların Gruplar Arası İlişkiler Kuramları Üzerinden İncelenmesi 211
| Yasemin Camcı, M. Ersin Kuşdil

Rastgelelik Belirginliğinin Kontrol Sahibi Tanrıya İnanca Etkisinde Özerklik Seviyesinin Rolü 223
| Sinan Alper, Nebi Sümer

Sosyal Mesafenin Örtük Ölçümü: Diyalojik Benlik Kuramı Açısından Dil Biçimini Eşleştirme 232
| Özgen Yalçın

Benlik Kurgusu Temelinde Çeşitliliğe Açıklık ile Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişki 241
| Esra Şahin, Derya Güngör De Bruyn

Mültecilere Karşı Tutumları Açıklayan Etkenler: Algılanan Hastalıklara Açık Olma Değeri ve Bilgi Düzeyi 253
| Barış Sevi, Tuğçe Aral, Arzu Aydınlı Karakulak

Örgütsel Adalet Boyutları ile İlgili Algılamaların İşyerinde Zorbalık Davranışlarına Etkisi 262
| Semra F. Aşcıgil, Deniz Öztürk

Lider Atamasının ve Liderlik Algısının Risk Alımları Üzerindeki Etkileri 273
| Nedim Göktepe, Semih Nazlı, Evrim Güleryüz

Alevi Kimliğiyle Özdeşleşme ve Madımak Olayının Hatırlanmasının İç-Grup Yanlılığındaki Rolü ve Gruplar Arası Temasın Düzenleyici Rolü 282
| M. Fatih Bükün, Banu Cingöz-Ulu

İfade Özgürlüğüne Yönelik Tutumların Belirleyicileri Olarak Sosyo-Politik Tutumlar ve İdeolojik Kimlik 292
| Demet İslambay, Merve Fidan, Beril Türkoğlu, Gülden Sayılan

Affetmek Grupları Yakınlaştırır mı? Toplumsal Barışın Sağlanmasında Gruplararası Affetmenin Rolü 304
| Ercan Şen

Dindarlık Biçimleri ve Laiklik-Şeriat-İktidar Partisi Temsilleri 318
| Mehmet Karasu, Sercan Karlıdağ, Melek Göregenli

Aleviliğin Sosyal Temsilleri 328
| Sercan Karlıdağ, Melek Göregenli

Basit Kategorizasyona Karşı Çapraz Kategorizasyonun Gruplar Arası İlişkiler Üzerindeki Etkisi: Ertuşi ve Pinyanişi Aşiret Grupları 340
| Nuri Akdoğan, M. Ersin Kuşdil

Ermeni Meselesinde Öznelliğin Açığa Çıkarılması: Bir Q Yöntemi Çalışması 355
| Mehmet Karasu, Melek Göregenli

İhlal Edilen İlişki Modelleri Çerçevesinde Duyguların Ahlaki Yargı ile İlişkisi 367
| Diane Sunar, Sevim Cesur, Beyza Tepe, Zeynep Ecem Piyale, Furkan Ali Biten

Aktörün Sahip Olduğu İzlenim Ayarlama Düzeyinin Verilen Kararı Etkilemesinin İzleyicilerin Adalet Algısı Üzerindeki Etkisi 378
| Emel Zoraloğlu

Türkiye'deki Ahlaki Temeller ve Politik İdeoloji: Bir Kümeleme Analizi Çalışması 388
| Onurcan Yılmaz, Emre Erdoğan, Adil Sarıbay

Adil Dünya İnancı ile Cinsiyet Kimliği - Cinsel Yönelim Arasındaki İlişkide Örgütlenmenin Yeri 403
| Gonca Nebioğlu

Görsel Sunum Türlerinin Yaratıcılığa Etkisi: Çağrışımsal Bellekte Kodlama Kuramının Ortaya Çıkışı 415
| Hamit Coşkun

Ölüm Belirginliği ve Yardım Hatırlatıcısı ile Organ Bağışını Teşvik Etme 431
| Sıla Demir, Nuray Sakallı-Uğurlu

İÇİNDEKİLER
(POSTER BİLDİRİLER)

Partner Davranışlarının Değerlendirilmesi: Partnerle İlgili Sunulan Bilgilerin Yapılan Değerlendirmelere Etkisi 449
| Turan Gündüz, İ. Selim Hovardaoğlu

Riskli Sağlık Davranışlarının Sağkalım Değeri 460
| Seda Usubütün

Fen ve Sosyal Bilimcilerin Bilime, Diğer Gruba ve Kariyere Bakış Açılarının Sosyal Temsilleri 480
| Gülbin Ayşı Ateş, Bengi Öner-Özkan

Zaman Yönelimi ve Gönüllülük Davranışı: İçselleştirilmiş Normların Aracı Rolü 491
| Bihter Niğdeli, Zeynep Cemalcılar

Kız Çocuk Evliliklerine Yönelik Tutum Ölçeği 503
| Bağdat Deniz Kaynak, Meryem Kaynak-Malatyalı, Derya Hasta

Söyleyemediklerimizin Girdabına Yolculuk: Suskunluk Sarmalı Kuramı 511
| Merve Kayacı, Esra Uzbaş

Ölüm Kaygısına Karşı Tutumların Ahiret İnancı, Kişilik ve Dini İnanç ile İlişkisi 518
| Ahmet Furkan Tosyalı, Ezgi Çoban

İğrenme Hassasiyeti: Mültecilere Karşı Tutumları Yordayıcı Bir Faktör 527
| Tuğçe Aral, Barış Sevi, Arzu Aydınlı-Karakulak

Çokkültürlülüğe Karşı Tutum Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması 536
| Cansu Paksoy

Bireyciliğin / Toplulukçuluğun Ülkelerdeki Yardımsever Bağışları Motive Etmedeki Rolü 549
| İbrahim Şenay

Örgütsel Bağlılığı Yordamada Yöneticiden Algılanan Destek, Çalışanların İlişkisel Benlik Düzeyi ve Yöneticiye Bağlılığın Rolü 556
| Afife Başak Ok, Ayda Büyükşahin-Sunal

Kariyer Planlama Sürecinde Kariyer Engelleri ve Kariyer Geleceği Algılarının Rolü 569
| Özgür Güldü, Müge Ersoy Kart

Gizlilik ile İlgili Tutumlar ve Gizlilik Okur-Yazarlığı ile Facebook Kullanımında Kişisel Veri Yönetimi ile İlişkisinin Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması 579
| Murat Kezer, Barış Sevi, Zeynep Cemalcılar, Lemi Baruh

Sosyal Ağlardan Biri Olan Facebook'u Kullanmayan Kişilerin Sanal Ağ Üzerindeki İlişkilere Bakış Açısı ve Kendi Arkadaşlık İlişkileri 591
| G. Deniz Derin, Göklem Tekdemir Yurtdaş

Türkiye'deki Yol Kullanıcıları Gözüyle Trafik ve Ulaşımın Anlamı - 2 603
| Yeşim Yasak, Nevin Kılıç, Bengi Öner-Özkan

Siyasal Görüş ve Tehdit Algısı Sırasındaki İlişkide Sistemi Meşrulaştırmanın Aracı Rolü 620
| Ahmet Demirdağ, Derya Hasta, Aybike Çavdar

Androjenlik Cinsiyet Rolü Yönelimi Düşünme İhtiyacını Her Zaman Artırır mı? 630
| Ayda Büyükşahin-Sunal, Meryem Kaynak-Malatyalı

İç-Grup Ayırt Ediciliği ile İç-Grup Yanlılığı Arasındaki İlişkiler: İç-Grupla Kurulan Özdeşimin Biçimlendirici Rolü 638
| Nagihan Taşdemir

Kendi Grubumu Sevmem Başka Grupları Sevmememi Gerektirir mi? Sosyal Kimlik ve Dış-Grup Tutumları Arasındaki İlişkide Belirleyici Faktörler 648
| Leman Korkmaz

Psikolojik Şiddetin Ölçümü: Psikolojik İstismar Profili'nin Türkçeye Uyarlanması 660
| İnci Boyacıoğlu, Mete Sefa Uysal, Canan Erdugan

Psikolojik Şiddetin Ölçümü: Kadına Psikolojik Kötü Muamele Envanteri'nin Türkçeye Uyarlanması 670
| İnci Boyacıoğlu, Canan Erdugan, Mete Sefa Uysal

Kadının Çalışmasına Yönelik Ayrımcılık Ölçeği ve Çalışan Kadına Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması 680
| Duygu Uğurlu, Nihal Mamatoğlu

Kadınların İş Yaşamındaki Statüsünün Hofstede'nin Kültür Boyutları Açısından İncelenmesi 698
| Sanem Küçükkömürler, Fulya Kırımer-Aydınlı, Özlem Ersan

Türk Pop Müziğinde Cinsiyetin Kurgulanış Biçimlerinin Söylemsel Açıdan İncelenmesi 707
| Merve Pelit, Kübra Özkan

Reklamlarda Kullanılan Cinselliğin Ürüne Biçilen Değer Algısı Üzerindeki Rolünü Ölçen Deney Çalışması 717
| Esin Kırcalı

Sözel Bildiriler

I. Sosyal Psikoloji Kongresi

Sosyal Bilimler Atıf Endeksi (SSCI) Kapsamında Taranan Sosyal Psikoloji Dergilerindeki Türkiye Adresli Yayınların İncelenmesi

Kürşad Demirutku[a*], Bilge Yalçındağ

[a]*Atılım Üniversitesi, Psikoloji Bölümü*

Öz

Geçmişte, Türkiye bilim camiasının çeşitli bilim dallarında ve psikoloji özelinde uluslararası alanyazına katkılarını inceleyen betimsel çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda Türkiye adresli sosyal psikoloji yayın sıklığı da incelenmiş ancak bu yayınlardaki çeşitli eğilimler ayrıntılı şekilde ele alınmamıştır. Mevcut çalışma bu eğilimleri belirlemeyi amaçlayan bir arşiv çalışmasıdır. Çalışmada, Thomson Reuters Web of Science tarafından sosyal psikoloji kategorisinde taranan 62 dergiyi ve Social Psychology Network internet sitesinde yer alan 92 dergiyi içeren iki liste temel alınmıştır. Bu listelerde birbiriyle örtüşen, alandışı olan, SSCI kapsamında olmayan ve Türkiye adresli yayın yapılmayan dergiler çıkarılarak 57 dergilik nihai liste oluşturulmuştur. Nihai listedeki dergilerde 1985-2015 yılları arasında yayınlanmış Türkiye adresli 613 yayın olduğu tespit edilmiştir. Bu yayınlar yıllara, dergilere ve yazarların bölüm bilgisine göre sınıflandırılmıştır. Bulgular, yıllar içinde Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarında bir artış olduğunu, bu artışın özellikle uluslararası ortak yazarlı çalışmalardaki artışa paralel gittiğini, sözedilen yayınların görece düşük etki faktörlü dergilerde yoğunlaştığını ve bütün yayınlar içerisinde psikoloji bölümü adresli yayınların %35.9'luk bir paya sahip olduğunu göstermiştir. Araştırmanın bulguları, arşiv çalışmasının kısıtlılıkları da göz önünde bulundurularak tartışılmıştır.

© 2016 Bu tam metin, 17-18-19 Kasım 2016 tarihlerinde, Başkent Üniversitesi, Psikoloji Bölümü evsahipliğinde düzenlenen I. Sosyal Psikoloji Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: SSCI, Sosyal Psikoloji, Yayın, Türkiye, Bibliyometri

[*] *Yazışma Adresi*: Atılım Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Gölbaşı, 06836, Ankara.
e-posta: kursad.demirutku@atilim.edu.tr

Sosyal Bilimler Atıf Endeksi (SSCI) Kapsamında Taranan Sosyal Psikoloji Dergilerindeki Türkiye Adresli Yayınların İncelenmesi

Türkiye bilim camiasının farklı bilim dallarında ulusal (örn., Al ve Soydal, 2011) ve uluslararası alanyazına katkılarını inceleyen çeşitli betimsel çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda bilimsel disiplinler veya kategoriler hem bir arada hem de ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Örnek vermek gerekirse, temel bilimlerdeki duruma bakıldığında, fizik alanındaki Türkiye adresli yayınların ülkenin bütün bilimsel çıktısı içindeki oranının dünyadaki oransallığa eşit olduğu, bu alanda yayın sayılarında artış eğilimi gözlendiği ve yapılan yayınların %21'inin de uluslararası ortak yazarlarla kaleme alındığı gözlenmiştir (Uzun, 1996). Benzer sonuçlar kimya alanında da rapor edilmiş (Yurtsever ve Gülgöz, 1999) ve bu çalışmalardaki örneklemlerin temel bilimleri temsil ettiği ifade edilmiştir. Ayrıca, Türkiye bilim camiasının temel bilimlerdeki bilimsel çıktı düzeyi Ortadoğu ülkeleri içinde en yüksek artış hızına sahiptir (Uzun, 1996).

Sosyal bilimlere bakıldığında da benzer bir durum söz konusudur. Öyle ki, 1970-1994 yılları arasında Türkiye adresli sosyal bilim yayınları incelendiğinde, 1994 yılındaki yayın sayısı 1970 yılındaki yayın sayısının sekiz katıdır. Aynı oran SSCI'daki bütün sosyal bilim yayınları için iki kattır (Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002). Ayrıca, Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında en yüksek artış hızı yine Türkiye adresli yayınlarda olmakla birlikte, nüfusa oranlandığında hızlı artışa rağmen oldukça az sayıda yayının yapıldığı da tespit edilmiştir (Gossart ve Özman, 2009). Bunlara ek olarak, sosyal bilimlerdeki yazar ortaklıkları incelendiğinde, yıllar içerisinde tek yazarlı yayınlarda azalmaya paralel olarak ulusal ve uluslararası yazarlarla ortak yapılan yayın sayılarında artış gözlenmiştir (Uzun, 1998). Hem Türkiye adresli sosyal bilimler yayınlarında hem psikoloji alanında yapılan yayınlarda hem de özelde sosyal psikoloji yayınlarında yayın sayısı artışına paralel olarak etki faktörü ortalamaları da düşmektedir (Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002; Arık, 2014).

Bu çalışmanın amacı, sosyal psikoloji alanında Türkiye adresli yayınların geniş bir zaman aralığı içerisindeki durumunu betimlemektir. Önceki çalışmalarda, sosyal psikoloji alanında SSCI kapsamındaki Türkiye adresli yayınlarda bir artış eğilimi olduğu, Türkiye adresli psikoloji yayınları içinde yaklaşık her beş yayından birinin sosyal psikoloji alanında yapıldığı (Arık, 2014) ve Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarının SSCI'daki sosyal psikoloji dergilerinden daha düşük ortalama etki faktörüne sahip olduğu bulunmuştur (Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002). Öte yandan, özetlenen çalışmalarda Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarının yıllar içindeki durumu, yayınların üretildiği bölüm adresleri, yazar sayıları ve yazar ağları (*author networks*) ile bu yayınların sosyal psikolojinin hangi problem alanlarında nasıl bir dağılım gösterdiği çerçevesinde ele alınmamıştır. Bu çalışmada, temel sayısal eğilimlere ek olarak bu eksikliklerin de giderilerek daha kapsamlı bir durum tespiti yapılması hedeflenmiştir.

Yöntem

Bir arşiv çalışması olarak tasarlanan çalışmada, Thomson Reuters Web of Science tarafından Social Science Citation Index'te (SSCI) sosyal psikoloji kategorisinde taranan 62 dergiyi ("Social Sciences Citation Index Journal List", 2016) ve Social Psychology Network internet sitesinde yer alan 92 dergiyi ("Journals Related to Social Psychology", 2016) içeren iki liste temel alınmıştır. Birbiriyle örtüşen ve alan dışı dergiler çıkarılarak 107 dergilik bir liste elde edilmiştir. Bu liste içinde bulunan 14 derginin SSCI kapsamında olmadığı (Tablo 1) ve SSCI kapsamında taranan 36 dergide de Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınının bulunmadığı (Tablo 2) tespit edilerek bu dergiler de listeden elenmiştir. Geriye kalan 57 dergide 1985-2015 yılları arasında yayınlanmış olan Türkiye adresli makaleler seçilerek örneklem oluşturulmuştur. Bu yıl aralığının seçilmesinde, YÖK Dokümantasyon Merkezi'ne üniversitelerin erişiminin sağlandığı 26 Aralık 1984 tarihi esas alınmıştır ("CABIM Tarihçesi", 2016). Hatalı adres içeren ve editör yazısı olan üç yayın çıkarıldıktan sonra örneklemde toplam 613 yayın yer almıştır. Örneklemde yer alan yayınların dergilere ve bölüm adreslerine göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 1. Social Psychology Network Sitesinde Listelenip SSCI Kapsamında Taranmayan Dergiler

1.	Canadian Journal of Peace Studies
2.	Current Research in Social Psychology
3.	Frontiers in Emotion Science
4.	Frontiers in Personality and Social Psychology
5.	Group Facilitation: A Research and Applications Journal
6.	Individual Differences Research
7.	International Advances in Heroism Science
8.	Interpersona
9.	Journal of Social and Political Psychology
10.	Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology
11.	Psychology of Popular Media Culture
12.	Social and Personality Psychology Compass
13.	Studies in Conflict and Terrorism
14.	Thinking and Reasoning

Örneklemde yer alan yayınlar yıllara, dergilere, yazarların bölüm ve ülke bilgisine göre, dergiler de Social Psychology Network internet sitesinde verilen sınıflandırma esas alınarak sosyal psikolojinin sorun alanlarına göre sınıflandırılmıştır. Bölüm adresleri, psikoloji, eğitim (bölüm ve/veya fakülte) ve diğer (işletme, tıp, vb.) olmak üzere üç gruba bölünmüştür. Bu sınıflandırmaları takiben frekans dağılımları oluşturulmuştur. Ayrıca yayınlardaki yazar sayıları için merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüleri

hesaplanmıştır. Son olarak, yayınların etki faktörleri temelinde görece kalitesi de incelenmiştir. Bunun için, dergilerdeki yayın sayıları ile etki faktörleri arasında korelasyonlar hesaplanmıştır. Dergi etki faktörlerinin yanlılıklar içerdiği yönünde eleştiriler olsa da (Garfield, 1997), bilimsel bir dergide yayınlanmış olan çalışmaların başkalarınca kullanım oranının görece bir kalite göstergesi olabileceği düşünülmüştür.

Tablo 2. SSCI Kapsamında Taranan ve 1985-2015 Yılları Arasında Türkiye Adresli Yayın Yapılmayan Dergiler

1.	Advances in Experimental Social Psychology
2.	Analyses of Social Issues and Public Policy
3.	Basic and Applied Social Psychology
4.	Cultural Diversity & Ethnic Minority Psychology
5.	Deviant Behavior
6.	European Review of Social Psychology
7.	Gedrag & Organisatie
8.	Group Dynamics - Theory Research and Practice
9.	International Journal of Forecasting
10.	International Review of Social Psychology - Revue Internationale de Psychologie Sociale
11.	Journal of Conflict Resolution
12.	Journal of Consumer Research
13.	Journal of Diversity In Higher Education
14.	Journal of Emotional and Behavioral Disorders
15.	Journal of Forecasting
16.	Journal of Health and Social Behavior
17.	Journal of Heuristics
18.	Journal of Risk and Uncertainty
19.	Journal of Social Issues
20.	Medical Decision Making
21.	Nebraska Symposium on Motivation
22.	Patterns of Prejudice
23.	Personality and Mental Health
24.	Personality and Social Psychology Review
25.	Psychology of Violence
26.	Psychology, Public Policy, and Law
27.	Public Opinion Quarterly
28.	Research on Language and Social Interaction
29.	Revista de Psicologia Social
30.	Self & Identity
31.	Social Influence
32.	Social Issues and Policy Review
33.	Society & Animals
34.	Theory and Decision
35.	Violence Against Women
36.	Violence and Victims

Tablo 3. Yayınların Dergi ve Bölüm Adreslerine Göre Dağılımı

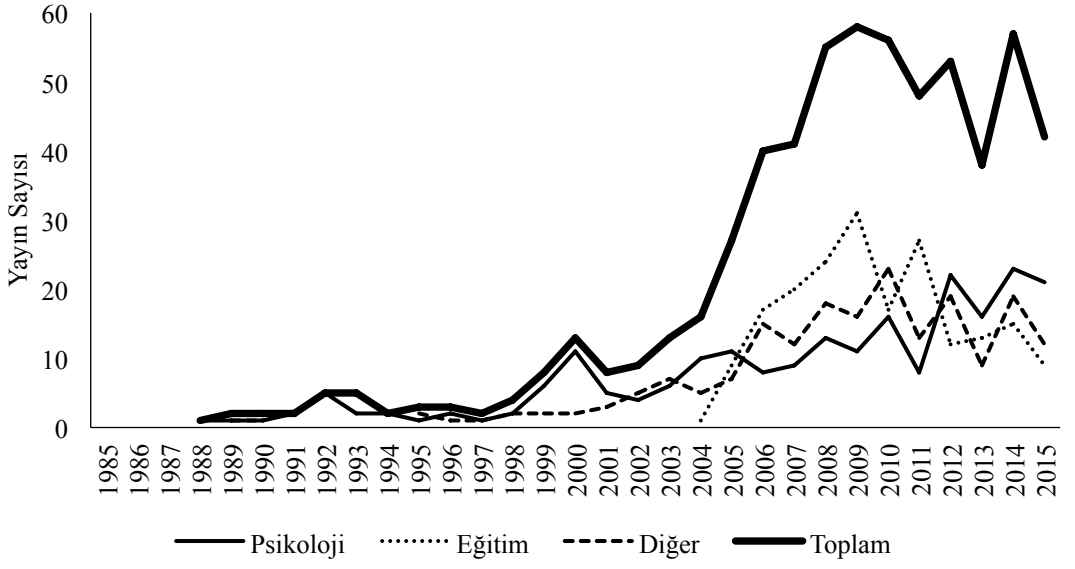
Dergi	Kategori	EF2015	P	E	D	Toplam
1. Social Behavior and Personality	1	0.366	19	152	78	249
2. Journal of Cross-Cultural Psychology	2	1.795	32	1	9	42
3. Personality and Individual Differences	3	1.946	17	10	7	34
4. International Journal of Intercultural Relations	2	0.963	11	3	11	25
5. Journal of Social Psychology	1	0.772	19	2	3	24
6. Sex Roles	5	1.582	14	4	4	22
7. Journal of Interpersonal Violence	4	1.579	2	5	11	18
8. Cyberpsychology Behavior and Social Networking	9	2.188	2	9	7	18
9. Journal of Environmental Psychology	9	2.647	3		9	12
10. Journal of Personality and Social Psychology	1	4.736	8		2	10
11. Child Abuse & Neglect	9	2.397	1	1	8	10
12. Asian Journal of Social Psychology	1	1.261	8	1		9
13. Journal of Applied Social Psychology	1	1.006	5	2	2	9
14. Journal of Economic Psychology	9	1.677	3		6	9
15. Journal of Consumer Psychology	9	2.009	1		7	8
16. Personality and Social Psychology Bulletin	1	2.560	5		2	7
17. European Journal of Social Psychology	1	1.921	5		1	6
18. Acta Psychologica	9	1.816	5		1	6
19. Journal of Experimental Social Psychology	1	2.500	4	1		5
20. Small Group Research	8	1.078	3		2	5
21. Organizational Behavior and Human Decision Proc.	7	2.805			5	5
22. Journal of Loss & Trauma	9	0.888		1	4	5
23. Cognition & Emotion	6	2.418	4			4
24. Motivation and Emotion	6	1.612	4			4
25. Journal of Social and Clinical Psychology	1	1.222	3		1	4
26. Journal of Social and Personal Relationships	1	1.459	4			4
27. Social Psychology	1	1.979	4			4
28. Journal of Psychosocial Oncology	9	1.289			4	4
29. Journal of Personality	3	3.657	3	1		4
30. Aggression and Violent Behavior	4	1.912			3	3
31. Political Psychology	4	2.089			3	3
32. Emotion	6	3.082	3			3
33. Journal of Behavioral Decision Making	7	2.768			3	3
34. Ethics & Behavior	9	0.897	1	1	1	3
35. Journal of Research in Personality	3	2.251	3			3
36. Aggressive Behavior	4	2.469	2			2
37. Journal for the Theory of Social Behaviour	1	0.978	2			2
38. Journal of Community & Applied Social Psychology	1	1.568	2			2
39. Personal Relationships	1	0.886	2			2
40. Group Processes & Intergroup Relations	8	1.333	2			2
41. Social Justice Research	9	1.000	1		1	2
42. Journal of Personality Assessment	3	2.258	2			2
43. Emotion Review	6	4.730	1			1
44. Psychology of Men & Masculinity	5	2.947		1		1
45. British Journal of Social Psychology	1	1.798	1			1
46. Journal of Language and Social Psychology	1	1.324	1			1
47. Kölner Zeitschrift für Soz. und Sozialpsychologie	1	0.393			1	1
48. Social Cognition	1	1.286	1			1
49. Social Psychological and Personality Science	1	2.325	1			1
50. Social Psychology Quarterly	1	1.457	1			1
51. Judgment and Decision Making	7	1.856			1	1
52. Journal of Nonverbal Behavior	9	1.365	1			1
53. Law and Human Behavior	9	2.542	1			1
54. Social Neuroscience	9	2.778			1	1
55. European Journal of Personality	3	3.989	1			1
56. Journal of Individual Differences	3	1.135	1			1
57. Psychological Assessment	3	2.901	1			1
Toplam			220	195	198	613

Not: Kategori: 1=Genel Sosyal Psikoloji, 2=Kültür, 3=Kişilik ve Bireysel Farklılıklar, 4=Saldırganlık, Çatışma, Barış, 5=Toplumsal Cinsiyet, 6=Duygu ve Motivasyon, 7=Yargı ve Karar Verme, 8=Grup Süreçleri, 9=Diğer. EF2015: Dergilerin 2015 yılına ait etki faktörleri. P: Psikoloji, E: Eğitim, D: Diğer.

Bulgular ve Tartışma

Yıl Temelli Analizler

Yıllara ve bölümlere göre yayın sayılarındaki dağılım Tablo 4'te, bu dağılımların gösterdiği eğilimler ise Şekil 1'de sunulmuştur. Buna göre, *yayın sayısında yıllara göre bir artış olduğu yönünde genel bir eğilim gözlenmiştir.* Bu bulgu önceki çalışmalarda yer alan sosyal bilim, psikoloji ve sosyal psikoloji yayınlarındaki eğilimle tutarlı bir örüntü göstermektedir (Uzun, 1998; Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002; Arık, 2014). Öte yandan toplam yayın sayısı 2009 yılında en yüksek seviyeye ulaştıktan sonra dalgalanarak düşüş eğilimi göstermektedir. Bölüm adresleri göz önüne alındığında *psikoloji bölümü adresli yayınlarda da genel eğilime paralel bir artış eğilimi gözlenmektedir.* Bu eğilimin ana karakteri, 2009 yılından itibaren bir yıl artış-bir yıl azalış şeklindedir ve her artış yılındaki yayın sayısı bir önceki artış yılındaki yayın sayısından fazladır. Temel bilimleri temsil ettiği gösterilen kimya alanında da buna benzer bir eğilim vardır: Bir araştırmacının yayın yapma olasılığı yayın yapmadığı bir yıldan önceki yılda düşük, sonraki yılda ise yüksektir (Yurtsever ve Gülgöz, 1999). Mevcut çalışmanın yukarıda söz edilen bulgusu, alanyazındaki bu bulgu ile birleştirildiğinde, *Türkiye psikoloji bölümü adresli yayınların, temel bilimlerde de gözlendiği üzere, ortalamada iki yıllık bir hazırlık süreci sonunda yayınlanabildiği çıkarımını yapmak mümkündür.*

Şekil 1. Yıllara ve Bölümlere Göre Yayınların Dağılımı

Tablo 4. Yayınların Yıllara ve Bölüm Adreslerine Göre Sınıflandırılması

Yıl	Psikoloji	Eğitim	Diğer	Toplam
1985				
1986				
1987				
1988	1			**1**
1989	1		1	**2**
1990	1		1	**2**
1991	2			**2**
1992	5			**5**
1993	2		3	**5**
1994	2			**2**
1995	1		2	**3**
1996	2		1	**3**
1997	1		1	**2**
1998	2		2	**4**
1999	6		2	**8**
2000	11		2	**13**
2001	5		3	**8**
2002	4		5	**9**
2003	6		7	**13**
2004	10	1	5	**16**
2005	11	9	7	**27**
2006	8	17	15	**40**
2007	9	20	12	**41**
2008	13	24	18	**55**
2009	11	31	16	**58**
2010	16	17	23	**56**
2011	8	27	13	**48**
2012	22	12	19	**53**
2013	16	13	9	**38**
2014	23	15	19	**57**
2015	21	9	12	**42**
Toplam	**220**	**195**	**198**	**613**

Psikoloji bölümü adresli yayınlardaki artış eğilimi diğer bölüm adresli yayınlarda da gözlenmekle birlikte, bu bölümler için toplam yayın sayısı 2010 yılında en yüksek seviyeye ulaşmış ve sonrasında yine bir yıl artış-bir yıl azalış şeklinde düşüşe geçmiştir. Eğitim bilimleri ile ilişkili bölüm ve/veya fakülte adresli yayınlar ise sosyal psikoloji dergilerinde 2004 yılında belirmeye başlamış, 2009 yılına kadar yayın sayısı her yıl bir önceki yıla göre artarak en üst düzeye çıkmış ve bundan sonraki yıllarda genel bir düşüş eğilimine girmiştir. Son olarak, genel eğilimi 2000 yılına kadar psikoloji bölümü adresli yayınların, 2004-2011 arasında ise eğitim bilimleri adresli yayınların tanımladığı gözlenmiştir. Bütün bu örüntüler bir arada değerlendirildiğinde, *artış anlamında en istikrarlı örüntünün psikoloji bölümü adresli yayınlarda olduğu ve ilerleyen yıllarda genel artış eğilimi devam ederse, bu yayınların sosyal psikoloji dergilerindeki temsil oranının artabileceği düşünülmektedir*.

Dergi Temelli Analizler

Yayınların dergilere göre sınıflandırılması ile ilgili bulgular Tablo 3'te sunulmuştur. Son sütun incelendiğinde, en çok yayın yapılan ilk üç derginin sırasıyla *Social Behavior and Personality* (*n* = 249, %40.6), *Journal of Cross-Cultural Psychology* (*n* = 42, % 6.9) ve *Personality and Individual Differences* (*n* = 34, %5.6) olduğu görülmektedir. Tablo 3'te dördüncü sütunda yer alan psikoloji bölümü adresli yayınların frekans dağılımına göre toplam 47 dergide 220 yayın (%35.9), beşinci sütunda yer alan eğitim bilimleri bölüm/fakülte adresli yayınların frekans dağılımına göre 16 dergide toplam 195 yayın (%31.8) ve altıncı sütunda yer alan diğer bölüm/fakülte adresli yayınların frekans dağılımına göre 30 dergide toplam 198 yayın (%32.3) vardır. Dolayısıyla, *sosyal psikoloji alanına Türkiye'den yapılan katkının çokdisiplinli bir temsil gösterdiği, psikoloji bölümlerinin bunun içindeki yerinin sadece 3 yayından biri kadar olduğu, bununla beraber dergi çeşitliliğinin en fazla psikoloji bölümlerinden gelen yayınlarda gözlendiği söylenebilir.*

Bölüm adreslerine göre en sık yayın yapılan ilk üç dergi incelendiğinde, psikoloji bölümü adresli yayınların sırasıyla *Journal of Cross-Cultural Psychology* (*n* = 32, % 14.5, örneklemde %5.2), *Journal of Social Psychology* (*n* = 19, %8.6, örneklemde %3.1) ve *Social Behavior and Personality* (*n* = 19, %8.6, örneklemde %3.1) dergileri olduğu görülmüştür. Bu üç dergiden ilk ikisi, önceki bir çalışmada sosyal bilimler alanında Türkiye adresli en çok yayın yapılan ilk 26 dergi içinde yer almaktadır (Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002). Buradan hareketle, *Türkiye psikoloji bölümü adresli sosyal psikoloji yayınlarının Türkiye adresli sosyal bilim yayınları içinde anlamlı bir katkısı olduğu sonucuna varılabilir.*

Eğitim adresli yayınlar ise sırasıyla *Social Behavior and Personality* (*n* = 152, %78.0, örneklemde %24.8), *Personality and Individual Differences* (*n* = 10, %19.5, örneklemde %1.6) ve *Cyberpsychology Behavior and Social Networking* (*n* = 9, %4.6, örneklemde %1.5) dergilerinde yayınlanmıştır. Diğer kategorisindeki bölümler ise en sık *Social Behavior and Personality* (*n* = 78, %39.4, örneklemde %12.7), *International Journal of Intercultural Relations* (*n* = 11, %5.6, örneklemde %1.8) ve *Journal of Interpersonal Violence* (*n* = 11, %5.6, örneklemde %1.8) dergilerinde yayın üretmiştir. Bu bulgulardan hareketle, *eğitim bilimleri adresli yayınların özellikle* Social Behavior and Personality *başlıklı dergide yoğunlaşmış olması nedeniyle Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarında yanlılık oluşturduğu tespiti yapılabilir.*

Yapılan yayınların görece kalitesini değerlendirebilmek için dergilerin etki faktörü kullanılmıştır. Tablo 5'te sunulan istatistikler incelendiğinde, yayın yapılan dergilerin aritmetik ve (yayın sayısı temelli) ağırlıklı ortalamaları arasındaki farkların pozitif olduğu görülecektir. Bu, daha fazla yayının daha düşük etki faktörlü dergilerde yer aldığına işaret etmektedir. Bu farkın en küçük olduğu yayınlar ise psikoloji bölümü adresli yayınlardır. Ayrıca, en çok yayın yapılan dergi etki faktörü ile en az (sadece bir) yayın

yapılan dergilerin ortalama etki faktörü arasındaki farkların negatif olduğu gözlenmiştir. Bu bulgu da, daha fazla yayının daha düşük etki faktörlü dergilerde yer aldığına işaret etmektedir. Yine, bu farkın en küçük olduğu yayınlar psikoloji bölümü adresli yayınlardır. Son olarak, yayın yapılan dergiler için yayın sayıları ile dergilerin etki faktörleri arasındaki Spearman korelasyonlar hesaplandığında, ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı olmamakla beraber, gerek genelde gerekse diğer bölümler hariç olmak üzere psikoloji ve eğitim adresli yayınlarda negatif korelasyonlar gözlenmiştir. Yani, yayın sayısı arttıkça etki faktörü azalmaktadır ve bu durum alanyazındaki genel bulgu ve tespitlerle tutarlıdır (Yurtsever ve Gülgöz, 1999; Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever, 2002). Bütün bu bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, *Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarının daha az sayıda görece yüksek kaliteli ve daha çok sayıda görece düşük kaliteli yayınlardan oluştuğu söylenebilir. Bu genel örüntüye uymakla birlikte psikoloji bölümü adresli yayınların diğer yayınlara kıyasla görece daha yüksek kalitede yayınlar olduğu ifade edilebilir.*

Tablo 5. Yayınların Bölüm ve Etki Faktörüne (EF) Göre Dağılımı

	Bölüm			
İstatistik	Psikoloji	Eğitim	Diğer	Toplam
Dergi Sayısı	47	16	30	57
Ortalama EF	1.930	1.672	1.765	1.938
Ağırlıklı Ortalama EF	1.699	0.676	1.268	1.234
Ortalama ve Ağırlıklı Ortalama Farkı	0.231	0.996	0.497	0.704
En Çok Yayın Yapılan Derginin EF	1.795	0.366	0.366	0.366
Bir Yayın Yapılan Dergilerin Ortalama EF	2.077	2.043	1.485	2.188
EF Farkı	- .282	-1.677	-1.119	-1.822
Korelasyon (r_s)	- .10	- .30	.05	- .12

Not: Korelasyon satırlarındaki değerler Spearman katsayıları olup, yayın sayıları ile yayın yapılan dergilerin etki faktörleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Hiçbir değer istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Yayın yapılan dergiler, sekiz grup altında sosyal psikolojinin problem alanlarına göre sınıflandırılmış ve Tablo 6'da sunulmuştur. En çok yayın Genel Sosyal Psikoloji (GSP) grubunda yer almakta (n = 343, %56.0) ve bu eğilim farklı bölüm adresli yayınlarda da gözlenmektedir (Psikoloji: n = 95, %27.7, örneklemde %15.5; Eğitim: n = 158, %46.1, örneklemde %25.8; Diğer: n = 90, % 26.2, örneklemde %14.7). GSP grubu yayınlar dışında, psikoloji bölümü adresli yayınlar en çok Kültür (n = 43, %19.6, örneklemde %7.0) ile Kişilik ve Bireysel Farklılıklar (n = 28, %12.7, örneklemde %4.6) grupları içinde yer almıştır. Son olarak, problem alanlarını temsil eden dergi sayıları ile bu kategorilerdeki dergilerde yapılan yayın sayıları arasındaki korelasyon hesaplandığında (eğitim bilimleri adresli yayınlar hariç) anlamlı olmamakla birlikte, gözlenen pozitif korelasyonlar belli bir kategoride dergi sayısı - dolayısıyla yayın yapma fırsatı - arttıkça yayın sayılarının da arttığına işaret etmektedir. Ancak, başta eğitim bilimleri

adresli yayınlarda olmak üzere, bütün bölümlerdeki yayın sayılarında fazlaca temsil edilmesi nedeniyle yanlılık yaratan GSP kategorisi elenip korelasyonlar yeniden hesaplandığında, bütün korelasyonların büyüklüğü düşmektedir. Öte yandan, yayın sayılarındaki yanlılığın ana nedeni olan *Social Behavior and Personality* dergisi GSP kategorisinden ve bu dergideki yayın sayıları da bölüm bazlı ve toplam yayın sayılarından çıkarılarak korelasyonlar yeniden hesaplandığında ilk duruma benzer şekilde (anlamlı olmasa da) pozitif korelasyonlar gözlenmektedir. *Bu durumda, a) veri kümesindeki yanlılıklar elendiğinde dahi yayın olanaklarındaki artışla birlikte yayın sayılarının da arttığı, b) psikoloji adresli yayınlarda yayınların alanlara göre nispeten daha dengeli yayıldığı, ancak c) yayın sıklıkları incelendiğinde psikoloji bölümü adresli çalışmaların hatrı sayılır ölçüde Kültür problem alanı altında toplandığı (43 yayın; GSP kategorisi hariç %34.4) sonucuna varılabilir.*

Tablo 6. Dergilerin ve Bölümlere Göre Yayın Sayılarının Sosyal Psikolojinin Problem Alanlarına Göre Dağılımı

Problem Alanı	Dergi Sayısı	Psikoloji	Eğitim	Diğer	Toplam
1. Genel Sosyal Psikoloji	20	95	158	90	343
2. Kültür	2	43	4	20	67
3. Kişilik ve Bireysel Farklılıklar	7	28	11	7	46
4. Saldırganlık, Çatışma, Barış	4	4	5	17	26
5. Toplumsal Cinsiyet	2	14	5	4	23
6. Duygu ve Motivasyon	4	12	0	0	12
7. Yargı ve Karar Verme	3	0	0	9	9
8. Grup Süreçleri	2	5	0	2	7
9. Diğer	13	19	12	49	80
Toplam	57	220	195	198	613
Korelasyon					
r_{s1}		.38	.72*	.52	.65†
r_{s2}		.10	.59	.31	.49
r_{s3}		.38	.67†	.32	.65†

Not: Korelasyon satırlarındaki değerler Spearman katsayıları olup, kategorilerdeki dergi sayıları ile o kategorilerdeki dergilerde yapılmış olan yayın sayıları arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bunlardan r_{s1} bütün kategorileri, r_{s2} Genel Sosyal Psikoloji dışında kalan kategorileri, r_{s3} ise Genel Sosyal Psikoloji kategorisi içinde yer alan *Social Behavior and Personality* dergisi ve buradaki yayınlar dışında kalan dergileri ve yayınları içermektedir.
* $p < .05$, † $p < .06$

Yazar Sayısı Temelli Analizler

Örneklemdeki yayınlar için yazar sayısı istatistikleri hesaplanmıştır. Öncelikle, 613 yayın için ortalama yazar sayısı 4.5 (*SS* = 11.4, *Md* = 2, Ranj = 1-131) bulunmuştur. İkinci olarak, yayınlar bölüm

ve yazar adreslerine göre sınıflandırılmıştır. Tablo 7'de sunulan bu sınıflandırma incelendiğinde, 405 yayının (örneklemde %66.1) sadece Türkiye adresli yazar içerdiği, ortalama yazar sayısının 2.0 (*SS* = 1.4, *Md* = 2, Ranj = 1-12) olduğu gözlenmiştir. Bu yayınlar içinde 196 yayının (%48.4, örneklemde %32.0) tek yazarlı, kalan 209 yayının (%51.6, örneklemde %34.1) ise çok yazarlı olduğu bulunmuştur. Sadece Türkiye adresli ve çok yazarlı yayınlarda ortalama yazar sayısı 3'tür (*SS* = 1.5, *Md* = 2, Ranj = 2-12). Bu bulgulardan hareketle, sadece Türkiye adresli yazar içeren aşağı yukarı her iki yayınından birinin çok yazarlı olduğu, bu çalışmalardaki yazar ağı büyüklüğünün ortalama 3 yazar olduğu ve tek yazarlı çalışmaların ise toplamda 3 yayından birini teşkil ettiği görülmektedir.

Tablo 7. Yayınların Bölüm ve Yazar Adreslerine Göre Sınıflandırılması

Bölüm	Sadece Türkiye Adresli			Uluslararası Ortak Yazarlı	Genel Toplam
	Tek Yazar	Çok Yazar	Toplam	Toplam	
Psikoloji	38	58	96	124	220
Eğitim	124	55	179	16	195
Diğer	34	96	130	68	198
Toplam	196	209	405	208	613

Hem Türkiye hem de Türkiye dışı yazar içeren çok yazarlı 208 yayın (örneklemde %33.9) ele alındığında ortalama yazar sayısı 9.2 (*SS* = 18.6, *Md* = 3, Ranj = 2-131) olarak gözlenmiştir. Bu yayınlar kendi içinde Türkiye ve Türkiye dışı adresli yazar sayıları ayrı ayrı ele alınıp incelediğinde Türkiye adresli yazar sayısı ortalaması 1.8 (*SS* = 5.4, *Md* = 1, Ranj = 1-78), Türkiye dışı adresli yazar sayısı ortalaması ise 7.5 (*SS* = 17.8, *Md* = 2, Ranj = 1-129) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla Türkiye ve Türkiye dışı adresli yazarların ortak çalışmalarında yazar ağı büyüklüğü aşağı yukarı 9 yazardır ve bu yazar ağı içinde ortalamada her 4 yabancı yazara 1 Türkiye adresli yazar eşlik etmektedir (*Oran* = 7.5/1.8 = 4.2). *Sonuç olarak, sadece Türkiye adresli yazar ağlarının ürettiği 1 yayına karşılık Türkiye'nin de dahil olduğu uluslararası yazar ağlarının ürettiği 1 yayın varken, Türkiye adresli yazar ağlarının büyüklüğü uluslararası yazar ağlarının üçte biri kadardır.*

Genelde ve bölümler özelinde yazar sayılarına ve yıllara göre yayın eğilimleri Şekil 2'de verilmiştir. Yazar sayısı istatistikleri incelendiğinde, psikoloji bölümü adresli yazarlarca üretilmiş yayın sayısının 220 ve ortalama yazar sayısının da 6.9 (*SS* = 16.2, *Md* = 2, Ranj = 1-131) olduğu görülmektedir. Bunların içinde 96 yayının (%43.6, örneklemde %15.7) sadece Türkiye adresli yazar içerdiği ve ortalama yazar sayısının 1.9 (*SS* = .96, *Md* = 2, Ranj = 1-6) olduğu gözlenmiştir. Bu yayınların 38'i (%39.6, örneklemde %6.2) tek yazarlı, 58'i (%60.4, örneklemde %9.5) ise çok yazarlıdır. Çok yazarlı yayınlar içinde, ortalama yazar sayısı 2.5'tir (*SS* = .80, *Md* = 2, Ranj = 2-6).

Psikoloji bölümü adresli 220 yayından 124'ü (%56.4, örneklemde %20.2) ise Türkiye ve Türkiye dışı adresli yazarların ortak çalışmasıdır. Bu yayınlarda ortalama yazar sayısı 10.7'dir (*SS* = 20.9, *Md* = 3, Ranj = 2-131). Bu yayınlar kendi içinde Türkiye ve Türkiye dışı adresli yazar sayıları ayrı ayrı ele alınıp incelediğinde Türkiye adresli yazar sayısı ortalaması 1.4 (*SS* = .74, *Md* = 1, Ranj = 1-5), Türkiye dışı adresli yazar sayısı ortalaması ise 9.3 (*SS* = 20.6, *Md* = 2, Ranj = 1-129) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla Türkiye ve Türkiye dışı adresli yazarların ortak çalışmalarında yazar ağı büyüklüğü aşağı yukarı 11 yazardır ve bu yazar ağı içinde ortalamada her 6-7 yabancı yazara 1 Türkiye adresli yazar eşlik etmektedir (*Oran* = 9.3/1.4 = 6.6).

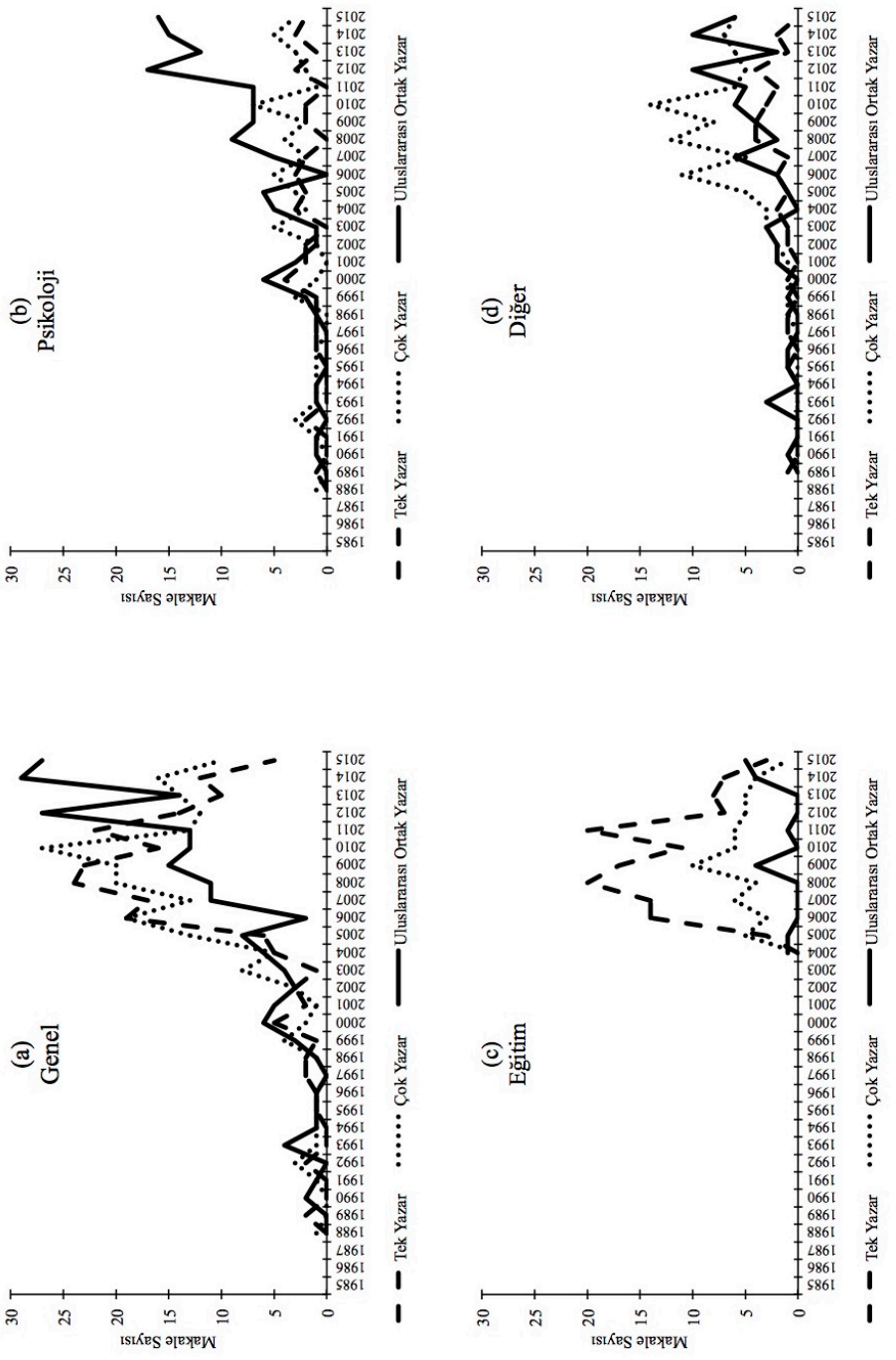
Sonuç olarak, *psikoloji bölümü özelinde bakıldığında, sadece Türkiye adresli yazar ağlarının ürettiği 1 yayına karşılık uluslararası yazar ağlarının ürettiği 2 yayın varken, Türkiye adresli yazar ağlarının büyüklüğü uluslararası yazar ağlarının yaklaşık beşte biri kadardır.* Sosyal bilimler alanında yapılan Türkiye adresli yayınlarda ortalama yazar sayısının 1.9 olduğu (Uzun, 1999) göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarının genelde ve psikoloji bölümleri özelinde çok daha fazla yayın ortaklığı içerdiği söylenebilir. Öte yandan, *hem genelde hem de psikoloji özelinde ortanca yazar sayısı bilgisinden hareketle, uluslararası işbirliği içeren çalışmalarda az sayıda Türkiye adresli yazarın görece daha çok sayıda Türkiye dışı adresli yazarla ortak yayın yaptığı görülmektedir.* Şekil 2'deki eğilimler incelendiğinde ise uluslararası ortak yazarlı çalışmalardaki sözü edilen artışa paralel şekilde yıllar içinde sosyal psikoloji yayınlarında artış meydana gelmiştir. Özetle, *özellikle psikoloji bölümü adresli uluslararası yazar ağları ile yapılan yayınlardaki yıllar içindeki artışa parallel olarak, SSCI'daki Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarında da artış gözlenmektedir.*

Sosyal Psikoloji Yayınlarının Türkiye ve Dünya Temsili Karşılaştırması

1985-2015 yılları arasında SSCI'da taranan sosyal psikoloji dergilerinde yayınlanmış olan Türkiye adresli 613 çalışma, Türkiye'deki psikoloji yayınlarının (*n* = 3,866) %15.9'unu, dünyadaki sosyal psikoloji yayınlarının ise (Türkiye hariç *n* = 18,299) %3.3'ünü teşkil etmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin dünya ile karşılaştırıldığında sosyal psikoloji yayınlarına görece katkısını hesaplamak amacıyla, Uzun'un (1996) Schubert, Glänzel ve Braun'dan (1986) uyarladığı ve aşağıda gösterilen *Çaba Endeksi (ÇE)* hesaplanmıştır. *ÇE* = 1 ise, Türkiye'nin psikoloji üretimi içindeki sosyal psikoloji katkısı, dünyanın psikoloji üretimi içindeki dünya sosyal psikoloji katkısına eşittir. *ÇE* < 1 ise, bu oran dünyanınkinden az, *ÇE* > 1 ise, bu oran dünyanınkinden fazla anlamına gelmektedir. Buna göre:

$$ÇE = \frac{\frac{Türkiye\ adresli\ sosyal\ psikoloji\ yayın\ sayısı}{Türkiye\ adresli\ psikoloji\ yayın\ sayısı}}{\frac{Dünyadaki\ (Türkiye\ hariç)\ sosyal\ psikoloji\ yayın\ sayısı}{Dünyadaki\ (Türkiye\ hariç)\ psikoloji\ yayın\ sayısı}} = \frac{\frac{613}{3{,}866}}{\frac{18{,}299}{1{,}004{,}475}} = \frac{.159}{.0182} = 8.7$$

Dolayısıyla, Türkiye adresli psikoloji yayınları içinde sosyal psikoloji yayınlarının temsili, dünya ortalamasından 8.7 kat fazladır.

Şekil 2. Yıllara ve Yazar Özelliklerine Göre Yayınların Dağılımı

Sonuç

Bu çalışmada Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarının durumunu betimleyebilmek için sosyal psikoloji yayını kavramı, sosyal psikoloji dergileri düzeyinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın analiz düzeyi işevuruk tanımlaması gereği dergilerdir. Bu dergilerde yer alan yayınlar ise analiz birimi olarak kullanılmıştır. Bu şekilde, sosyal psikoloji dergileri dışında yer alan dergilerde yayınlanmış olması olası Türkiye adresli sosyal psikoloji içerikli yayınlar göz ardı edilmiştir. Buna benzer olarak, SSCI'da taranmasına rağmen çalışmada temel alınan sosyal psikoloji dergi listelerinde yer almayan *Türk Psikoloji Dergisi*'nde basılmış sosyal psikoloji içerikli yayınlar da örneklemde yer almamıştır. Ayrıca, örneklemdeki yayınların konu başlıkları ve anahtar sözcükleri incelenmediğinden ve Genel Sosyal Psikoloji kategorisindeki dergi sayısının diğer sekiz kategoriden misliyle fazla olması nedeniyle, sosyal psikolojinin problem alanları ile ilgili çıkarımlara da ihtiyatlı yaklaşmak gerekmektedir. Bulgular, çalışmanın analiz düzeyi gereği, sosyal psikologların yayın eğilimlerine de genellenebilir değildir ve başka analiz düzeyleri bu çalışmadan farklı sonuçlar üretebilir..

Bu kısıtlılıklar hesaba katılsa dahi, mevcut çalışmanın bulgularındaki bazı tutarlılıkların altı çizilmelidir. Kısaca özetlenecek olursa, Türkiye adresli sosyal psikoloji yayınlarında 1985-2015 yılları arasında genel bir artış olduğu, bu artışın uluslararası çok yazarlı çalışmalardaki artışa paralel olduğu, yayınların niteliğinde niceliksel artışa paralel bir artış olmadığı ve psikoloji bölümü adresli yayınların bütün yayınlar içinde aşağı yukarı üçte birlik bir payı olduğu tespitleri yapılabilir. Diğer istatistiksel bulgularla birlikte bu tespitlerin de gelecekte yapılacak benzer çalışmalar için kaydadeğer ilk ve temel bir karşılaştırma zemini olacağı düşünülmektedir. Gelecekteki çalışmalarda, psikoloji biliminin diğer alt alanlarındaki Türkiye adresli yayınlar da bu çalışmadaki istatistikler çerçevesinde incelenerek, sosyal psikolojinin Türkiye ve dünyada ne oranda temsil edildiği daha iyi anlaşılabilir.

Yazar Notu

Bu çalışma ikinci yazarın Atılım Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde ders verdiği 2015-2016 Akademik Yılı içinde tasarlanmış ve hazırlanmıştır.

Kaynakça

Al, U. ve Soydal, İ. (2011). Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergiler üzerine bir değerlendirme. *Bilgi Dünyası, 12,* 13-29.

Arık, E. (2013). A bibliometric analysis of a national journal: The case of the Turkish Journal of Psychology. *Journal of Scientometric Research, 2,* 173-184.

Arık, E. (2014). Web of Knowledge'da Türkiye adresli psikoloji yayınlarına genel bir bakış: 1980-2013. *Eleştirel Psikoloji Bülteni, 5,* 81-96.

CABIM Tarihçesi (2016, 25 Nisan). TÜBİTAK ULAKBİM Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi. http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/cabim-tarihcesi

Garfield, E. (1997). Dispelling a few common myths about journal citation impacts. *The Scientist, 11,* 11.
Gossart, C. ve Özman, M. (2009). Co-authorship networks in social sciences: The case of Turkey. *Scientometrics, 78,* 323-345.
Gülgöz, S., Yedekçioğlu, Ö. A. ve Yurtsever, E. (2002). Turkey's output in social science publications: 1970-1999. *Scientometrics, 55,* 103-121.
Journals Related to Social Psychology (2016, 25 Nisan). Social Psychology Network. http://www.socialpsychology.org/journals.htm
Social Sciences Citation Index Journal List (2016, 25 Nisan). Social Sciences Citation Index - Psychology, Social - Journal List. Journal Search - IP& Science - Thomson Reuters. http://science.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=SS&SC=WQ
Uzun, A. (1996). A bibliometric analysis of physics publications from Middle Eastern countries. *Scientometrics, 36,* 259-269.
Uzun, A. (1998). A scientometric profile of social sciences research in Turkey. *International Information & Library Review, 30,* 169-184.
Yurtsever, E. ve Gülgöz, S. (1999). The increase in the rate of publications originating from Turkey. *Scientometrics, 46,* 321-336.

I. SOSYAL PSİKOLOJİ KONGRESİ

Başkent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü, Ankara